

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Johannes 9, 35 - 41
Middagdienst

Broeders en zusters,

- 1 Votum**
- 2 Zegengroet**
- 3 Zingen : Psalm 65 : 1 en 3**
- 4 Gebed voor de opening van het Woord**
- 5 Schriftlezing : Johannes 9 : 1 - 34**
- 6 Zingen : Psalm 98 : 1 en 2**
- 7 Tekst : Johannes 9 : 35 - 41**
- 8 Prediking**
- 9 Zingen : Gezang 169 : 2 en 3**
- 10 Geloofsbelijdenis van Nicea**
- 11 Zingen : Psalm 67 : 2 en 3**
- 12 Dankzegging en gebed**
- 13 Inzameling van de offergaven**
- 14 Slotzang : Lied 75 : 10 - 12**
- 15 Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

De tekst van vanmiddag is behoorlijk beangstigend, vind u niet? Ik vond dat in ieder geval wel bij de voorbereiding van deze preek. Want wat de Heer Jezus tegen de Farizeeër zegt, zou dat niet ook voor mij kunnen gelden? **[Ook blind]** Nu kan ik me best onder die vraag uitdraaien door te zeggen dat ik wel in Jezus Christus geloof. Maar het is de vraag of de Heer Jezus daarmee akkoord gaat.

[Thema & verdeling] Door de genezing van een blinde op de sabbat maakt Jezus zichtbaar wie er echt blind zijn.

We letten:

- 1. de heldere blik van de blindgeborene**
- 2. de blindheid van de Farizeeën**

We zullen eerst letten op de heldere blik van de blindgeborene. In vergelijking met de andere evangeliën vinden we bij Johannes maar weinig verhalen over genezingen. Van de drie genezingen die we in het evangelie vinden, vinden er twee op de sabbat plaats. De eerste op de sabbat is de genezing van de verlamde man bij het bad bij Betesda. De tweede genezing vinden we in Johannes 9. **[Weinig genezingen]** Van weinig genezingen vinden we zo'n uitgebreid verhaal. Het beslaat heel hoofdstuk 9. Al gebiedt de waarheid te zeggen dat het verhaal over de genezing slechts een paar verzen bestrijkt en het vooral gaat over de gebeurtenissen die daarop volgden. En met name over de houding van de Farizeeën.

De geschiedenis start met een vraag van de discipelen. Een vraag die verraadt dat zij nog aan een bepaalde manier van denken vastzitten. Dit denken gaat er vanuit dat ziekte en handicaps te maken hebben met zonden van direct betrokkenen. Ze vragen waarom die man blind geboren werd. Was dat vanwege zijn eigen zonden of vanwege die van zijn ouders? Het is een begrijpelijke manier van denken, omdat die lijden beter te hantieren maakt. Als iemand gehandicapt is, is dat zijn eigen schuld. **[Schuldvraag]** De Heer Jezus gaat duidelijk niet mee in deze manier van denken. Hij laat zien dat er heel andere redenen kunnen zijn. Zelfs heel positieve. 'Gods werk moet door deze man zichtbaar worden.' Deze man is dus blind geboren, omdat God een plan had met zijn blindheid. Hij was blind zodat Jezus Christus hem zou genezen en de grootheid van God zichtbaar zou worden.

De Heer Jezus had de man niet gevraagd of hij in Jezus geloofde. Hij had met spuug en wat grond modder gemaakt en dit op zijn ogen gesmeerd. Daarna had Hij hem de opdracht gegeven naar het badhuis van Siloam te gaan en zich te wassen. Opvallend is dat de man niet protesteert, maar doet wat Jezus zegt. En toen hij terugkwam was het wonder gebeurd: hij kon zien. De mensen die de man kenden waren verbaasd over het feit dat de man nu plotseling kon zien en vroegen de man wat er gebeurt was. Dat deze man niet echt wist wie Jezus was blijkt uit zijn antwoord. **[Genezing met modder]** Hij zegt: 'Iemand die Jezus heet, maakte wat modder, streek die op mijn ogen en zei: "Ga naar Siloam om u te wassen ." Ik ging erheen, en toen ik me gewassen had kon ik zien.'

Daarop namen ze hem mee naar de Farizeeën. Dat zorgde voor de nodige beroering onder de Farizeeën. De een was van mening dat Jezus duidelijk niet van God kwam, omdat Hij zich niet aan de sabbat houdt. **[In de maag]** De ander keek toch iets verder dan zijn neus lang was en vroeg zich hardop af hoe een zondig mens zulke wonder tekenen zou kunnen doen. Als aan de blindgeborene wordt gevraagd wat hij ervan denkt dan is zijn mening dat Jezus een profeet moet zijn. Dan hopen de Farizeeën het probleem op te lossen door te veronderstellen dat er helemaal geen wonder is gebeurd en ze laten zijn ouders halen. Deze bevestigen dat de jongen blind geboren was. Maar als ze gevraagd wordt hoe het mogelijk is dat hun zoon kan zien, dan geven ze een ontwijkend antwoord. **[Bevestiging ouders]** Ze willen duidelijk hun vingers niet aan Jezus branden. Ze zijn veel te bang hun plek in de synagoge te verliezen en hun vrienden- en kennissenkring kwijt te raken. Hun zoon moet maar antwoord geven.

Deze is duidelijk uit moediger hout gesneden dan zijn ouders en hij blijkt ook behoorlijk mensenkennis te hebben. Misschien hebben de jaren van blindheid daarvoor gezorgd. Hij heeft een andere kijk op de mensen. Als de Farizeeën hem willen dwingen om te zeggen dat Jezus een zondaar is, dan geeft hij ze stevig weerwoord. Hij durft gewoon te stellen dat ze niet naar hem luisteren. Want hij heeft al verteld wat Jezus met hem gedaan heeft. Hij wijst ze op een ongeloof. Ze zien dat Jezus wonderen doet. Ze weten dat God niet naar zondaars luistert. Hoe kan Jezus dan deze dingen doen als Hij een zondaar is? **[Scherpe vragen]** De blindgeborene zet de Farizeeën voor het blok en maakt ze onomwonden duidelijk dat hun ongeloof tegenover Jezus getuigt van blindheid. Want hoe kan deze Jezus zulke dingen doen als Hij niet van God komt? Laten ze daar maar eens antwoord op geven. Maar in plaats van na te denken over de woorden

van de blindgeborene jagen ze hem weg. Dit weggagen is niet zomaar een weggagen. De man wordt uit de synagoge gegooid. Wat zijn ouders wilden voorkomen is nu met hun zoon gebeurd. Hij is uit de geloofsgemeenschap van Israël gegooid. Uit de kerk van die dagen.

Als Jezus dat hoort zoekt Hij hem op. **[Nieuwe geloofsgemeenschap]** Deze man is zijn geloofsgemeenschap kwijt geraakt vanwege zijn geloof in Jezus en omdat hij opkwam voor de eer van Christus. Jezus biedt hem een nieuwe geloofsgemeenschap aan. De gemeenschap met zichzelf. Jezus vraagt aan de blindgeborene of hij in de Mensenzoon gelooft. Letterlijk noemt Jezus zichzelf hier de zoon van de mens. Het opvallende van deze naam is dat de Heer Jezus zelf deze naam iedere keer gebruikt. Hij wordt nooit met die naam aangesproken. Opvallend is dat de Heer Jezus niet zegt dat Hij de Zoon van de mensen is, maar de Zoon van de mens. Twee keer het enkelvoud en met twee keer een bepalend lidwoord. Hij wijst zichzelf dus aan als een bepaald persoon. En met de naam dé mens mogen we denken aan Adam. **[De Zoon vd mens]** Zijn naam betekent letterlijk mens. Met deze benaming duidt Hij zichzelf dus aan als de beloofde mens. Het zaad van de vrouw dat de slang de kop zal vermorzelen. Blijkbaar was de betekenis van deze naam in de tijd van de Heer Jezus algemeen bekend want de genezen man vraagt niet wat Hij met die naam bedoelt, maar hij vraagt wie de Zoon van de mens is. Want als hij dat zou weten, zou hij ook in Hem geloven.

Vervolgens maakt de Heer Jezus zichzelf bekend als de Zoon van de mens. 'U kijkt naar Hem en spreekt met Hem.' Daarop spreekt de man zijn geloof in de Heer Jezus uit. En daar blijft het niet bij. Hij knielt voor de Heer neer. Hij erkent Jezus als zijn meerdere en Heer. Hij erkent Hem als de man die door God beloofd is als Redder van de wereld. De beloofde Messias. De Farizeeën wil Jezus doden, omdat ze Hem een lastpost vinden en een bedreiging voor het volk van Israël. Deze man ziet wie Jezus werkelijk is en aanvaardt Hem als zijn Verlosser. **[Goed zicht]** Deze man was blind geboren. Maar er gebeurt niets meer aan zijn ogen. Hij ziet niet alleen fysiek scherp, maar wat nog belangrijker is: hij ziet in geestelijk opzicht scherp. Dat in de eerste plaats.

[Punt twee] In de tweede plaats zullen we letten op de blindheid van de Farizeeën.

Tim Keller, de Amerikaanse theoloog en voorganger van de Redemer Church in Manhattan maakt in zijn boek Kruistocht een waardevol onderscheid tussen religie en godsdienst. Bij een religie wordt de dienst aan God teruggebracht tot een systeem van gebo-

den en verboden. Aan de buitenkant bijna niet te onderscheiden van echte dienst aan God. Bij een oppervlakkige blik lijkt het heel mooi. Het lijkt van ijver te getuigen om in alle dingen naar de wil van God te leven. Zo kan het zelfs oorspronkelijk zijn opgezet.

[Religie] Vanuit een verlangen om heilig voor God te leven. Maar bij religie is de godsdienst verworpen tot een systeem dat dient om te bepalen wie binnen en wie buiten zijn. Het wordt een maatlat, die ervoor dient om mensen te bevestigen in hun superioriteit. Wij zijn binnen. Wij doen het goed en jullie niet. En dan dient het systeem niet langer de eer van God, maar de eer van zijn aanhangers.

De jongens en meisjes herkennen dat misschien ook wel. Bijvoorbeeld als je met anderen een zelfbedacht spel speelt. Bij zo'n spel wordt vaak ruzie gemaakt over de regels, want het ene kind heeft er belang bij dat de bepaalde regels strenger worden gemaakt en een ander kind wil juist dat de regel minder streng wordt. Stel dat je met een bal door een hoepel moet gooien om aan een volgend spel te mogen meedoen. Kinderen die goed kunnen gooien willen dat de afstand tot de hoepel groter wordt en kinderen die niet zo goed kunnen gooien dat de afstand kleiner wordt. De eerste willen dat er een klein groepje overblijft. Dan horen zij bij de elite en die andere kinderen niet. De kinderen die niet zo goed kunnen gooien willen dat zij ook nog bij de groep horen die het kan. Zo waren de Farizeeën ook bezig. Ze wilden met die strenge regels laten zien hoe goed zij waren en hoe zondig de anderen. En de herodianen wilden laten zien hoe vooruitstrevend zij waren en hoe achterlijk mensen zijn die anders denken als zij. Niet voor niets spraken ze graag over de schare die de wet niet kent. Zij zijn echte dienaren van God en die andere mensen die rommelen maar wat aan.

Jezus zegt tegen de genezen man dat Hij in de wereld is gekomen om het oordeel te vellen. Dan zullen zij die niet zien, zien en zij die zien, zullen blind worden. De blindgeboren man kan hierover meespreken. Hij hoort bij die eerste groep van mensen die niet zagen. Hij was blind en nu kan hij zien. Dat is het werk van deze Jezus die voor hem staat. Farizeeën die op korte afstand het gesprek tussen Jezus en deze man volgden, voelen zich duidelijk aangesproken. En ze zijn geïrriteerd. **[Irritatie bij Farizeeën]** Zij worden door Jezus blijkbaar gezien als de tweede groep. De groep van mensen die konden zien maar nu blind zijn. En ze willen wel eens weten of Jezus dit echt bedoelt en of Hij dat ook in hun gezicht durft te zeggen. Ze vragen: 'Wij zijn toch zeker niet blind!' Je proeft de irritatie in hun woorden. Hun durft iemand van hen te beweren dat zij blind

zijn. Zijn kennen de wet van Mozes als geen ander. Ze onderhouden deze nauwgezet. Hoe zou Jezus dan van hen beweren dat zij blind zijn?

Het antwoord ligt in wat ik in het begin van dit tweede punt heb aangegeven. Hun godsdienst was religie geworden. Dat zat geen liefde en geen ziel meer in. Het ging om hun eigen superioriteit, hun macht en hun eer. Daardoor waren ze blind voor Gods aanwezigheid in Jezus Christus. Zelfs al was nog zo duidelijk dat Jezus door God gezonden was en van God kwam. Ze liepen weg voor de terechte woorden van de blind geboren man die had gezegd: 'We weten dat God niet naar zondaars luistert, maar wel naar iemand die vroom is en zijn wil doet. Dat de ogen van iemand die blind geboren is geopend worden - dat is nog nooit vertoond! Als die man niet van God kwam, zou Hij dit toch niet hebben kunnen doen?' **[Terecht verwijt]** Kortom het is zo duidelijk dat deze Jezus van God komt en toch willen jullie dat niet erkennen. Ze zijn inderdaad blind. Niet omdat ze blind geboren zijn, maar omdat ze niet willen zien. Omdat ze vast zitten in hun religieuze systeem. Want dat is natuurlijk de grote vraag die er ligt: waarom zien deze ijveraars voor God niet dat Jezus door God gestuurd is.

En laten we niet denken dat dat ons niet kan gebeuren, omdat wij wel in de Heer Jezus geloven. Ons hart is arglistig. Ons hart kan ons zomaar misleiden. Want de zonde van de Farizeeën schuilt in het hart van ons allemaal. De zonde dat we ons meer willen voelen. De zonde dat we al binnen zijn. De zonde dat we menen door wij onszelf kunnen redden door ons geloof in Jezus Christus. Want we kunnen onszelf niet redden. Onze redding ligt ook niet in een prachtig doordacht en dichtgetimmerd dogmatisch en ethisch geloof. **[Zijn wij ook blind?]** Onze redding is Jezus Christus. We kunnen niet gered worden als we niet voor Hem op de knieën gaan en onze handen naar Hem blijven uitstrekken. Want juist voor ons, die de waarheid kennen, kan zomaar gaan gelden wat Jezus in het laatste vers zegt. Dat het beter zou zijn geweest als we blind waren. Want dan hadden we een verontschuldiging. De verontschuldiging van de onwetendheid. Maar juist omdat de kennen legt dat een extra verantwoordelijkheid op ons. Dat we niet onze kracht in onze belijdenis, de Gereformeerde Kerk of ons vrome leven zoeken, maar in de levende omgang met Jezus Christus. Dat is waar het om gaat. Natuurlijk is er op zich niks mis met dogmatiek en ethiek en al helemaal niet met een vroom leven. Maar wel als we daarin onze rust en zekerheid gaan zoeken. Dan sluiten de Christus en zijn Geest op in plaats van dat we met ze leven.

U moet dus nu niet compleet onzeker worden over uw geloof. Alsof ik zeg dat u blind bent. Want dat is niet de bedoeling van wat onze Heiland ons voorhoudt. Maar Hij wil wel dat we onszelf onderzoeken of ons geloof een systeem is geworden waarin we ons veilig en goed voelen. *[Zien = leven met Christus]* Of dat ons geloof uit een levende band met onze Heiland bestaat. Want dat is waar het onze God al vanaf de schepping om gaat. Dat we met Hem leven en daarin ons geluk en onze rust vinden. Het feit dat we een God hebben die ons liefheeft en van wie de deur altijd open staat. Met het doel dat wij daar elke dag opnieuw in- en uitgaan.

Amen